

te kunnen worden, het recht krachtens zijne *potestas* het huwelijk, zelfs tegen den zin der echtgenooten te ontbinden ¹⁾, welke bevoegdheid door eene constitutie van keizer Diocletianus voor zooveel de met goedvinden des vaders geslotene huwelijken betreft, beperkt is tot het geval *iusta et magna interveniente causa* ²⁾.

Wächter meent, dat ook hier geene bijzondere redenen behoeften te bestaan om tot echtscheiding te kunnen overgaan ³⁾. Sulpicius Gallus scheidde zich van zijne vrouw, omdat zij zich met ongedekten hoofde, dus als eene ongehuwde, had op straat begeven ⁴⁾. Publius Sempronius Sophus handelde eveneens, omdat zijn vrouw buiten zijn weten eene vertooning in den schouwburg had bijgewoond. En als de vrienden van Aemilius Paulus, nadat deze zich van Papiria had gescheiden, hem herinnerden aan hare deugden, gaf hij slechts dit ten antwoord, dat een schoen, hoezeer onberispelijk voor het oog, nochtans pijnlijk knellen kon.

Intusschen bestonden toch feitelijk grenzen voor deze naar rechten onbeperkte bevoegdheid. Te weten tot aan den tijd, waarin het zedenbederf zich meer en begon te openbaren. Het ambt van censor toch, waarvan vroeger een invloed was uitgegaan tegen het vermengvuldigen der echtscheidingen, werd nu door den keizer bekleed, en bestond zoo alleen nog in naam ⁵⁾. En de openbare meening, voorheen aan de echtscheidingen weinig gunstig, was thans te ver afgedoold om nog als breidel kracht te kunnen oefenen ⁶⁾.

Vandaar dat allengs meer en meer behoefte werd gevoeld aan wettelijke maatregelen tot het tegengaan der echtscheidingen. Zoo

¹⁾ Cf. Wächter, t. a. p., p. 65. Door sommigen is beweerd, dat de vader niet ontbinden mocht het huwelijk, waartoe hij zijne toestemming gegeven had. Cf. Wächter, t. a. p., p. 96 noot *. Ter staving van dat gevoelen heeft men zich beroepen op Paulus, *Sententiae*, II. 19. 2. Men zie de verklaring van die plaats bij Wächter, t. a. p., p. 151 en volgg.

²⁾ L. 5 Cod. V. 17. Cf. Wächter, t. a. p., p. 155.

³⁾ T. a. p., p. 75.

⁴⁾ Cf. Rein, *Das Römische Privatrecht und der Civilprozess*, 1e Aufl., p. 209.

⁵⁾ Decius deed eene poging om het censorschap als zelfstandig ambt te herstellen. Cf. Wächter, t. a. p., p. 189.

⁶⁾ Cf. Wächter, t. a. p., p. 142.